

Regler for økologisk planteavl

Foto: Frank Oudshoorn

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

JANUAR 2025

Regler for økologisk planteavl

Det følgende giver i kort form overblik over de vigtigste regler inden for økologisk planteavl. Oversigten samler EU-regler og Brancheanbefalinger og på en efterfølgende side kan du se eksempler på omlægningsforløb.

En fuldstændig oversigt over EU-regler findes i [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#). Se [lbst.dk/okologi](#).

OMLÆGNING

- Anmodning om certificering og anmeldelse af omlægning af nye arealer kan ske året rundt og på alle datoer. Arealerne kan tidligst påbegynde omlægning, når Styrelsen har modtaget anmeldelsen.
- Hele bedriften skal have påbegyndt omlægning til økologisk produktion inden for to år. Hvis dette ikke ønskes, anmeldes det som samtidig drift af en ikke-økologisk produktionsenhed.

UNDTAGELSER FOR AFGRØDER TIL FODER OG AFGRÆSNING

- Proteinafgrøder, der høstes i første omlægningsår (0-12 måneder efter, jorden er påbegyndt omlægning), kan indgå i en økologisk foderration med op til 20 pct. til egne dyr på bedriften. Enårige proteinafgrøder (bælgsæd) som ærter, hestebønner, lupin eller blandinger af korn og bælgsæd skal sås efter omlægningen.

Flerårige afgrøder som kløvergræs og lucerne kan være etableret inden omlægning. 20 pct. af foderrationen beregnes pr. dyr pr. år undtagen for bedrifter, der er omfattet af [Brancheanbefalinger for økologiske kreaturer](#) (økologiske mælkeproducenter og kødkvægsproducenter). De 20 pct. beregnes derunder pr. dyr pr. dag. Desuden skal græsmarker på bedriften omfattet af brancheanbefalingerne være påbegyndt omlægning senest 23. april 2025 i høståret.

- Omlægningsafgrøder høstet i andet omlægningsår fra egen bedrift kan indgå med op til 100 pct. i en økologisk foderration. Indkøbte omlægningsafgrøder kan indgå med op til 25 pct. i en økologisk foderration. Indkøbte omlægningsafgrøder og foder fra egne førsteårsmarker må tilsammen kun udgøre 25 pct. af den samlede foderration til økologiske dyr.
- Økologiske grise eller fjerkræ kan bruge græsmarker i første omlægningsår (0-12 måneder, efter jorden er påbegyndt omlægning) som udeareal. Det skal fremgå af en foderplan, at græsset ikke udgør mere end 20 pct. af den samlede foderration på årsbasis.

Afgrødetyper til foder	Konventionel afgrøde *)	Omlægningsafgrøde	Økologisk afgrøde
Etårige afgrøder (korn, majs, roer, grønsager m.m.).	Afgrøden er sået før påbegyndt omlægning, eller afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter jorden er påbegyndt omlægning *).	Afgrøden er sået efter påbegyndt omlægning, og afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.	Afgrøden er sået mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.
Græs/permanent græs (inkl. kløvergræs, frøgræs, kløverfrø, lucerne).	Afgrøden høstes mindre end 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning *)	Afgrøden høstes mindst 12 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.	Afgrøden høstes mindst 24 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.
Flerårige afgrøder (frugt og bær, pyntegrønt).	Afgrøden høstes mindre end 36 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.		Afgrøden høstes mindst 36 mdr. efter, jorden er påbegyndt omlægning.

*) Se dog undtagelse for proteinafgrøder til foder ("20 pct.-regel")

- Økologiske får, geder og kødkvæg (fra bedrifter, som ikke er omfattet af Brancheanbefalinger for økologiske kreaturer) kan afgræsse græsmarker i første omlægningsår i en periode, der svarer til 20 pct. af fodrationen på årsbasis (ca. to måneder).
- Malkekvæg og kødkvæg fra bedrifter, der er omfattet af Brancheanbefalinger for økologiske kreaturer, kan som udgangspunkt ikke afgræsse omdriftsgræsmarker i første omlægningsår, fordi 20 pct.-reglen beregnes pr. dag. De kan dog afgræsse ekstensive, permanente græsmarker i første omlægningsår i en periode, der svarer til 20 pct. af fodrationen på årsbasis (ca. 2 mdr.).

SÅSÆD OG PLANTEMATERIALE

- Der skal bruges økologisk fremavlet udsæd af passende sorter. Hvis det ikke er tilgængeligt, kan der bruges udsæd med omlægningsstatus. Hvis der ikke kan fremskaffes økologisk ud-sæd/omlægningsudsæd, kan der bruges konventionel, ubejdset udsæd efter ansøgning i organicxseeds.
- Der er forbud mod genetisk modificerede planter.
- Udplantningsplanter skal være økologisk fremdrevne/fremavlede, inkl. juletræer.
- Der må ikke være parallelavl. Det vil sige, at der ikke må dyrkes samme planteart på en økologisk mark/enhed og på en ikke-økologisk mark/enhed. Hvis alle marker er påbegyndt omlægning, er der ikke risiko for parallelavl. F.eks. er vinterbyg og vårbyg samme art. Slæt ifm. permanente græsmarker giver særlige problemer.

SE DEN ØKOLOGISKE FRØDATABASE

[Se den økologiske frødatabase OrganicXSeeds.](#)

GØDNING

- Der må maks. bruges en mængde gødning, der svarer til 170 kg total N/ha. Der må bruges ikke-økologisk gødning fra bilag 2 i [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#) op til dokumenteret behov.
- Det er ikke tilladt at bruge kunstgødning, men der kan bruges visse ikke-kvælstofholdige gødningstyper, f.eks. patentkali, svovl, mikrønæringsstoffer, kalk. De tilladte gødningstyper

fremgår af bilag 2 i [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#), og betingelser for anvendelse fremgår af bilag 2.1.

- Der må f.eks. ikke bruges gylle, som er forsuret med svovlsyre eller kommunalt slam på økologiske arealer.
- Kartoffelsaft, saft fra grønpiller, frugtsaft, vinasse og lign. er tilladt som ikke-økologisk gødning, hvis det kun er tilsat lovligt tilsætningsstoffer (konservering med svovlsyre er f.eks. ikke tilladt).
- Ved brug af ikke-økologisk gødning er der krav om dokumentation af, hvorfor det ikke er muligt at skaffe en tilstrækkelig mængde økologisk gødning på bedriften samt en skriftlig erklæring om, hvad man har gjort for at finde økologisk gødning.
- Det er ikke tilladt at bruge pesticider og kemiske bejdsemidler.
- Harmonikrav og fosforregulering for økologiske bedrifter følger de generelle regler. Den generelle N-kvote for bedriften må ikke overskrides.
- Bedrifter med femårigt tilsagn om økologisk arealtilskud og bedrifter, der søger bioordningen økologisk arealstøtte kan vælge et N-loft på enten 107 kg udnyttet N/ha harmoniareal (basistilskud) eller 65 kg udnyttet N/ha harmoniareal (N-tillæg til basistilskuddet). Bemærk, at kvoten kan blive reduceret for eftervirkning af pligtige eftergrøder.

SÆDSKIFTEKRAV

- På alle økologiske bedrifter er der krav om bælgafgrøder på mindst 20 pct. af bedriftens omdriftsareal og kulstoflagrende afgrøder på mindst 50 pct. af bedriftens samlede økologiske areal. I bilag 11 i [Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#) findes en liste over alle hovedafgrøder, og med oplysninger ift. sædskiftekravene.
- Efterafgrøder, udlæg og mellemafgrøder – både pligtige og frivillige – kan også opfylde sædskiftekravene.

PLANTELOGBOG

- Gødning, plantebeskyttelsesmidler og høstet afgrøde skal registreres i en logbog for hver enkelt mark. For gødning skal dato for udbringning, gødningstype, status og mængde (tons) fremgå. For plantebeskyttelsesmidler skrives

dato, navn, metode og årsag til anvendelse. Ved høst oplyses afgrøde, høstmåned, en skønnet mængde og økologisk status. F.eks. skal hvert slæt græs registreres med et skønnet udbytte. Dokumentation for modtaget/afsat gødning skal også altid findes på bedriften (skema B1).

SKEL OG ADSKILLELSE AF PRODUKTER

- Der skal være tydelige fysiske skel mellem økologiske og ikke-økologiske arealer, så der ikke kan ske sammenblanding eller forurening af afgrøder.
- Maskiner og udstyr, der bliver brugt til ikke-økologiske afgrøder, skal rengøres inden brug i en økologisk afgrøde. Der skal redegøres for relevante rengøringsprocedurer ved kontrol.

VÆR OPMÆRKSOM PÅ

- At Styrelsen certificerer bedriften og kontrollerer den mindst en gang om året.
- At du skal indsende årlig indberetning om bedriften hvert år i økologiskemaet senest, i 2025 d. 23. april.

- Alle væsentlige ændringer indberettes året rundt i økologiskemaet.
- Økologer skal kunne dokumentere, at de har brugt den rigtige såsæd – og at den ikke er genetisk modificeret (GMO-fri).
- At du ikke har gødningsrester eller ikke-tilladte kemikalier stående, når alle arealer på bedriften er påbegyndt omlægning.
- At økologer skal have en ajourført markgødningsplan uanset bedriftens og husdyrholdets størrelse.
- At økologer, der importerer husdyrgødning, skal være tilmeldt gødningsregistret..
- At du kan søge tilskud til økologisk dyrkede arealer hvert år i fællesskemaet, i 2025 senest 23. april. Se: lbst.dk/tilskudsguide
- At gødningsbetingelserne for økologisk arealstøtte (65 eller 107 kg udnyttet N) gælder for hele bedriftens harmoniareal, uanset om markerne drives økologisk eller ej.

Kontakt

Birgit Ingvorsen
Chefkonsulent
biin@icoel.dk
Tlf. +45 23 74 37 98

Sven Hermansen
Chefkonsulent
sher@icoel.dk
Tlf. +45 29 31 46 43

Administration af reglerne

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø administrerer reglerne. Innovationscenter for Økologisk Landbrug tager forbehold for ændringer i praksis.